

ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ

ПРАВНИ ОСНОВ

Годишња истраживања о високом образовању спроводе се на основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Методолошка решења (стандарде, класификације, номенклатуре, дефиниције, и сл.) и образце неопходне за спровођење истраживања о високом образовању прописује Републички завод за статистику.

Циљ и садржај статистичких истраживања

Високо образовање је делатност од посебног значаја за Републику Србију и део је међународног, а посебно европског, образовног, научног, односно уметничког простора. Остварује се кроз академске и струковне студије на основу одобрених, односно акредитованих студијских програма за стицање високог образовања. Задатак статистике високог образовања је да прикупља, обрађује и публикује податке о универзитетима, факултетима, академијама и високим школама и студијским програмима, врсти и степену студија, студентима уписаним и дипломираним на свим степенима студија (студије првог, другог и трећег степена) и наставном особљу по основним обележјима.

Истраживања из области статистике високог образовања обезбеђују податке о броју и територијалној дистрибуцији високошколских институција, облику својине, степенима студија које организују и врсти студијских програма, о студентима који су уписали односно завршили одређени степен студија према полу, старости, претходно завршеној школи, начину финансирања током студија, социоекономском статусу студента, о мобилности студената, као и податке о наставном особљу.

Извештајне јединице

Извештајне јединице за истраживања у области високог образовања су све високошколске установе – универзитети, факултети, академије уметности и високе школе.

Обухват истраживања

Обухват истраживања из области високог образовања је потпун. Годишњим истраживањима о уписаним студентима (ШВ-20) и о дипломираним студентима (ШВ-50) обухваћени су сви студенти уписани на све степене студија у текућој школској години односно сви студенти који су завршили одређени степен студија у календарској години на свим високим школама, факултетима и академијама уметности, без обзира на својински статус. Истраживањем о уписаним студентима нису обухваћени студенти – апсолвенти (не уписују годину студија).

Годишњим истраживањем о наставном особљу и структури високошколске установе (ШВ-21) обухваћени су сви наставници и сарадници у наставно-образовном процесу без обзира на врсту радног односа и трајање радног времена.

Годишњим истраживањем о новоуписаним студентима на I годину студија (ШВ-22а) обухваћени су студенти који су се први пут уписали у прву годину студија на факултетима/високим школама.

Извори података

Подаци о уписаним и дипломираним студентима прикупљају се путем индивидуалних статистичких упитника „Статистички извештај о упису студента“ (образац ШВ-20) и „Статистички извештај за студенте који су завршили студије на високошколским институцијама“ (образац ШВ-50). Подаци о наставном особљу на високошколским установама прикупљају се путем збирног извештаја „Извештај о наставном особљу и структури високошколских установа“ (образац ШВ-21), који попуњавају све високошколске установе. Истраживања се спроводе у годишњој периодици. Извештај о новоуписаним студентима у I годину студија (ШВ-22а) попуњавају све високошколске установе. Истраживања се спроводе у годишњој периодици.

Обавеза заштите индивидуалних података

Подаци добијени од извештајних јединица представљају службену тајну, користе се искључиво у статистичке сврхе и не могу се објављивати или стављати на располагање корисницима. Подаци агрегирани према територији, степену студија, својинском статусу, начину финансирања и сл. могу бити доступни екстерним корисницима.

Објашњење основних појмова и обележја

Високошколске установе су образовне установе у којима се обавља наставно-научни процес, у циљу припремања и оспособљавања стручњака за рад у одговарајућим областима, према посебно прописаним наставним плановима и програмима. Делатност високог образовања обављају следеће високошколске установе: универзитет; факултет, односно уметничка академија, у саставу универзитета; академија струковних студија; висока школа и висока школа струковних студија.

Универзитет, академија струковних студија, висока школа и висока школа струковних студија су самосталне високошколске установе. Факултет, односно уметничка академија је високошколска установа у саставу универзитета која остварује академске студијске програме и развија научноистраживачки, стручни, односно уметнички рад у једној или више области. Факултет, односно уметничка академија, може остваривати и струковне студијске програме.

Делатност високог образовања остварује се кроз академске и струковне студије на основу одобрених, односно акредитованих студијских програма за стицање високог образовања.

На академским студијама изводе се академски студијски програми, који оспособљава студенте за развој и примену научних, стручних и уметничких достигнућа.

На струковним студијама изводе се струковни студијски програми, који оспособљава студенте за примену знања и вештина потребних за укључивање у радни процес.

Студије првог степена су: основне академске студије, основне струковне студије и специјалистичке струковне студије.

Студије другог степена су: мастер академске студије, мастер струковне студије и специјалистичке академске студије.

Студије трећег степена су докторске академске студије.

Мобилност у високом образовању је усмерена на уклањање баријера у протоку знања и представља кључни елемент европске стратегије која треба да допринесе личном и професионалном развоју студента и да му пружи вештине које су му потребне у будућности. Евростат дефинише две врсте мобилности:

1. Уписивање студија у иностранству, односно у другој држави различитој од оне у којој је стечено средње образовање, ради стицања дипломе и
2. Привремени одлазак у иностранство ради похађања студијских програма или обука који су истог нивоа као и студије које студира у земљи.

Да би се студент сматрао мобилним мора провести најмање три месеца у иностранству или да му програм који похађа у иностранству обезбеђује најмање 15 ЕСПБ бодова.

Подаци који се прикупљају статистичким извештајем о упису студента (ШВ-20):

- Број досијеа студента и ЈМБГ
- Подаци о високошколској установи: назив факултета-академије или високе школе, као и универзитет и студијски програм, врста и степен студија и општина на којој се школа налази
- Лични подаци о студенту: пол, година и место рођења, пребивалиште - место сталног становања студента (студенти страни држављани уписују назив државе из које су дошли), тип насеља места сталног становања (градска и остала), држављанство, национална припадност, брачни статус
- Подаци о претходно завршеној средњој школи
- Подаци о студијама: календарска година првог уписа на студијски програм, стечени ЕСПБ бодови (укупни и у претходној академској години), начину финансирања студија (из буџета и самофинансирање)
- Подаци о социо-економском статусу студента: извори издржавања студента током студија, место становања и тип смештаја за време студирања, главни радни статус студента, да ли студент издржава друга лица, школска спрема оца и мајке, радни статус и занимање родитеља/издржаваоца.
- Подаци о врсти подршке која је студенту потребна приликом обављања свакодневних активности на факултету/високој школи (одговор на ово питање није обавезан).

Подаци који се прикупљају статистичким извештајем за студенте који су завршили студије на високошколским институцијама (ШВ-50):

- Број досијеа студента
- Подаци о високошколској установи: назив факултета-академије или високе школе, као и универзитет и студијски програм, врста и степен студија и општина на којој се школа налази
- Лични подаци о студенту: пол, година и место рођења, пребивалиште - место сталног становања студента (студенти страни држављани уписују назив државе из које су дошли), држављанство, национална припадност
- Подаци о студијама: календарска година првог уписа на студијски програм, начину финансирања током студија, просечној оцени током студија
- Мобилности током студија
- Подаци о претходно завршеној средњој школи и претходно завршеном истом степену и врсти студија
- Подаци о социо-економском статусу студента: главни начин издржавања током студија, тип смештаја за време студирања, школска спрема оца и мајке.

Подаци који се прикупљају Годишњим истраживањем о наставном особљу и структури високошколске установе (ШВ-21):

Основни подаци о високошколској установи и њеној структури, подаци о наставницима и сарадницима који учествују у настави, према звању (доктори наука, магистри и специјалисти) научним звањима, трајању радног времена и полу.

Ниво репрезентативности података

Подаци су доступни, на нивоу Републике Србије, регионеа области, до нивоа општина.

Агрегирање података могуће је према факултетима у оквиру универзитета, облику својине, пољима образовања, начину финансирања и степену студија.

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Методологија високог образовања је усаглашена са међународним статистичким стандардима и обезбеђује приказивање података о високом образовању према међународној класификацији образовања (ISCED-2011, нивои 5-8).

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

Републички завод за статистику, као одговорни произвођач званичне статистике, утврђује инструменте за спровођење истраживања, израђује методолошка упутства, израђује шифарнике потребне за истраживање, припрема, штампа и дистрибуира обрасце (осим образаца ШВ-20) извештајним јединицама (високошколским институцијама).

Прикупљање попуњених образаца, контролу обухвата, контролу тачности и потпуности података, као и исправку података врше Група за статистику науке, високог образовања и културе и Сектор статистике за подручну јединицу за АП Војводину.

Коначна контрола, анализа, табелирање и публикување података врши се у Републичком заводу за статистику.

Обавезност давања података

Извештајне јединице су дужне да дају тачне, комплетне и ажурне податке, који по садржини и облику одговарају захтевима званичне статистике. Обавеза давања података темељи се на члану 26а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 54. Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Роковник основних фаза

Статистички извештај о упису студента (ШВ-20):

- Припрема истраживања – припрема упитника, ажурирање адресара и шифарника, ажурирање осталих методолошких материјала – март месец.
- Пријем материјала у Сектору статистике за подручну јединицу за АП Војводину и РЗС-у, у јануару наредне године
- Унос података, логичка и рачунска контрола – мај месец
- Табелирање и израда резултата – до краја јуна

Извештај о наставном особљу и структури високошколске установе (ШВ-21)

- Слање упитника извештајним јединицама – октобар месец
- Табелирање и израда резултата до фебруара наредне године

Годишњи извештај о новоуписаним студентима на прву годину студија (ШВ-22а)

- Слање упитника извештајним јединицама – октобар месец
- Израда саопштења „Новоуписани студенти у Републици Србији“ - крајем децембра.

Статистички извештај за студенте који су завршили студије на високошколским институцијама (ШВ-50):

- Припрема истраживања – припрема и штампа упитника, ажурирање адресара и шифарника, ажурирање осталих методолошких материјала – јануар.
- Слање упитника извештајним јединицама – децембар месец (обрасци за следећу годину)
- Пријем материјала у Сектору статистике за подручну јединицу за АП Војводину и РЗС-у – до 10. у месецу за претходни месец
- Унос података, логичка и рачунска контрола - квартално
- Табелирање и израда резултата, крај јуна.
- Израда публикације „Високо образовање“ у децембру.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Инструменти за спровођење годишњих истраживања високог образовања су обрасци:

- „Статистички извештај о упису студента“ (ШВ-20),
- „Извештај о наставном особљу и структури високошколске установе „ (ШВ-21),
- „Годишњи извештај о новоуписаним студентима на прву годину студија“ (ШВ-22а),
- „Статистички извештај за студенте који су завршили студије на високошколским институцијама“ (ШВ-50).

Публиковање резултата

Резултати се публикују у годишњој публикацији „Високо образовање“, саопштењима „Новоуписани студенти у Републици Србији“ и „Дипломирани студенти у Републици Србији“, Статистичком годишњаку Републике Србије, публикацији Општине и региони у Републици Србији, Статистичком календару Србије, и на сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs

Контакт особе: Весна Јашовић Шурлан 284, vesna.jasovic_surlan@stat.gov.rs

Тамара Ергић, локал 425, tamara.ergic@stat.gov.rs